

ТЭБРИК ЕДИРИКИ

**БӨРМӨТЛИ ГЭЛЭМ
ДОСТУМУЗ
ИСКЭНДӨР ЧОШГУН:**

Сиз, мұһарибәдән сонра әдәбијјата колән нәслин ишә мөјәндәлариндән бәрини, анадан озмәғһәмизин 50 илдији мүһәсәбәтлә үрәкдән тәбрик едирик.

«Әдәбијјат» гәзәтиндә чән озунмүш «Мавзолејдә» (1950) адәм һәк шәриһиздә сонра Совет Вәтәнинизин, партијамыз, халғлар достлуғу, муәсирләринизин гәһрәмән әмәјини, мәһәви әләмини төрәкүмү едән әсәрләриниз рәғбәтлә гарһәмизмәшдир.

«Көмидә сөһбәт», «Ғағһа-чымылар», «Дуриһк әсқәр», «Нөгмә долу үрәк» кими китабларышмада Јарадычылығһәмизин тәрик әдәбики, сәһмәјјәти адәм шәкәлдә өзүмү көстәрмәшдир. Шәриһариниз гәрдаш халғлары һәләрһиз дә төрүмә озунмүшдир. Сиз мүғөвһшәриһизин севә-севә ифә етдиһләри «Аруу ғызмә», «Мәһрибан олар», «Нөгмакар ғыз»,

«Хөшбәхтлик», «Вақы» кили маһныларын мәтиһарини мүәллифиниз. Охучулар Сиз һәм дә бир драматург кими тәһә-

йырлар. «Дурна гатары», «Ана ләләсә», «Мешәдә фрутбәд-ғәз» А. Шанғини маһнуһ нағһалиһини мотивлар өзәсиндә Јарадычылығһәмиз «Түлкү мәһкәмә» кедир. Фирдовсин «Шаһнамә» сини мотивлар өзәсиндә гәләмә аддығһыз «Сөһрәб на Русетәм» кими сәһнә әсәрләрини М. Горки адһна Көч Тамашачылар Театрында, Кировабәд, Сумгајот, Нахчыһан, Шәһи Дөвләт театрларында ойнаһла.

С. Вүргүн «Комсомол посмәси» һәсәсиндә сәһнәләндирәдиниз еһн адәм әсәр республика Ленин комсомолу мукафатына ләйк корәдүмүш, пәйтахтын вә гәрдаш республикаларын бир сыра театрларында дә сәһнәлә гојулмүшдир.

Јарадычылығһәмизин кәли мәдирүмү Јаһадығһыз бу күнләрдә Сизә мөһкәм чансағһығһи, Јарадычылығһәмиз мүһәффәғһијјәтләри әрзуәләйр.

ӘЗӘРБАҶАН ЈАЗЫЧЫЛАР ИТТИҒАҒЫНЫҢ ИДӘРӘ НӘЈӘТИ

Нөгмәкар шаир

ШАИР-ДРАМАТУРГ Искәндәр Чошғун әдәби фәләһијјәтини бәшләһиғһи дәври М. Горки адһна Өдәбијјат Институтунда охуәдү иләрлә бағдыр. Бу иләрлә оһун чәп етдирәдин бир сыра шәриһләр вә «Көмидә сөһбәт» адһи посмәси әдәбијјатымыза марағһы бир шаирин кәлдијини хәбәр вәриди. О сонралар драматургија сәһәсинә кәчди, бунула бәлә, посәјјадан адрәтмәди. И. Чошғун драматургијасында дә посәјјасыз тәсәвүр етмәк олмәз. Оһун отуз илдији Јарадычылығһында посәјја мүһүм јер тәтур.

Шәриһариндә сәһмәлиһк күчүдур. Һәлә тәләбәлиһ иләрһиндә Јаздығы «Әли. Пәшә, бир дә мән» шәриһи јәнә хәтириһиздәдир. «Нөгмә долу үрәк ашпәтһиғһ мән» дәјән шаир һәјәт һәһиғәтләрини вә һәјәт мотивләрини өз әсәрләриндә кәһш јетүвүшдир. Бу вәһәздән «Атамиз дәүшүәркә» адһи шәриһи марағһыдур. Шәриһ тәкчә чөһбә кәһш кәри ғәјһәтмәјән бир ата һәсәрәтин ифәдәсиндә ибарәт дәјүлдир. Еһн заманда, бир иһсанһини нәһбәлиһи, Јүксәк мәһәви кәффијјәти һәғһиндә адәм тәсәвүр Јарадыр. И. Чошғун һәдән Јазарса үрәкдән, сәһмиһ Јазур, бунә корә дә шәриһәри тәһин, ахычы вә ширини олур. Өзүһүн «Тираф етдији кими, бунлар «Ғәлиһини алову мәһәббәтиндә гоһан ғығһычмәшдир. Оһун

үрәкә Јаздығы бәлә шәриһләри чөхдур.

«Көмидә сөһбәт» посмәсиндә Аслан адһи бир иһсанһини чөһбәдәки гәһрәмәлиһығы, Јүксәк, тәһиз сәһкәһи, мәһәви дүјүғулары, дүшүнчәләри гәләмә аһымәшдир. «Коммунист» посмәсиндә иһә мәтин, ирәдәли, иһкүдәр, халғын дәрди, сәһкәһи илә Јаһајән бир иһсан көзләриһиз гарһисында чанләһиғһи...

«Дурна гатары» шаирин иһк сәһнә әсәридир. Мөһү поэстикдир: ана мәһәббәти Мүәллиф, һәр шәјән өвәл, тәһиз иһсан мәһәсәбәтләрини сәһнәдә тәһин вә чанһи көстәрмәјә чәдә етмәшдир. Шаирин иһшәки јесәһини — «Комсомол посмәси» иһшә еләдә иһә данә үгүрүлү олмүшдир. Бунә корә она республика Ленин комсомолу мукафаты верәлиһшдир. Сәһдә Вүргүнүн еһн адһи посмәси әсәсиндә Јаздымыш чөһбәтлә јәнә мәһәви чөһбәдән Јүксәк, ирәдәли иһсанһарын мүбаризәһи он пландә көстәрлиһшдир. Комсомолчу Баһтијяр, оһун достлары, бөјүк вә јүксәк амал үгүрүндә, һөһнә дүңдәја гарһшы мәрәдликлә, иһкидлиһлә дөјүшүрләр. Мүәллиф кәркәһи вә һәкәһи һадисәләрә онларыһ дөһмәзәлијини, гөрхәзмәзлығһы, һәг иһш үгүрүндәки мүбаризәлијини, чәһи шәрәһтә баһмајарағ бөјүк сәһкә дүјүғуларыһи јесәдә әк етдирмәјә һанә олмүшдур. Әсәр М. Горки адһна

Әзәрбајҗан Дөвләт Көч Тамашачылар Театрыһин репертуарында өзүмә мөһкәм јер тутмүшдур.

Бизчә, И. Чошғун «Сөһрәб вә Русетәм» јесә дә мүһәффәғһијјәтләндир. Бөүк Фирдовсини «Шаһнамә» синдән истифәдә етән шаир, марағһы, кәркәһи бир сүжәт әсәсиндә гәһрәмәлиһы мотивләри илә долу Јаһшы бир әсәр мөјдәна чыкартмәшдир. И. Чошғун «Түлкү мәһкәмә» кедир. «Ана ләләсә» иһш нағһал јесәләри дә көч тамашачылар театрлары мүһәффәғһијјәтлә кәһшдир.

Шаирин сәһнәләри Јаздымыш маһнылар дә чөхдур. Һәһәрдә бәстәнар Мәмәд Гулијәнлә 26-лар һәғһында јәнә операныһ либреттосү үзәриндә ишләјр.

И. Чошғун 50 јашыһини тамам олмәһинә һеч чүр иһанмағ олмүр. Чүһки «нөгмә долу үрәк» һөһшә чәвәһидир. Бу ғызә дәрләдирмәһи шаирини өз сәһләри илә битирмәк иһәјриһк:

**Сәһмиһи ағһыһын
гарһмәһи гој ғаны,
Һәр фәһлин өз әләһи,
Һәр рәһкин өз јер пар.
Дәјһамәјиб, јоладаыр
сәһми оһур һарваныһ,
Баты ғарлы дағлары
сипәһи јашы олар...**

Тоғри МАҺМУД